

Государствин өмн даалгъван күүцэхмн

Эн джил мана республикин күч-көлсчирин делгрүүлсхамг нег көдлмшиг урдк — жилмүдлэ дүнъгүцүлхлэ нам — чык халхарнь болв чигн, эдл-ахун болн культури халхарнь чигн, селәнэ эдл-ахун цуг олт зүсн көдлмшэрин чигн, ик кесг холван деер, сэн болв гидж келджд болхмн.

Халымг келн амтнэ тускар Тасрахан угагъар үзүлджэх Коммунистическ партин болн Советск правительствин оньг. килмдждн гол зүркин ханлт өргсн, мана республикин өдн күч-көлсчир, государствиннь өмн кесг олт зүсн халх төрмүдэр сэн кергүд күүцэхчкн, республикиннь экономикиг болн культуриг цааргадн хурдар, делгүгъяр өбдлүүлхн эркт ода эдн урдк урдкасн улм шунджд көдлжд өмчхана.

Государствиннь өмн даалгъван күүцэлгн — кезэд болв чигн мана эрктн төр болад баягъа.

Мана республикин колхозмуд болн совхозмуд, эркт биш күүцэх зөвтэ ах даалгъван — государствд б у у д я орулдж өглгнэ, эн джил болзгасн урд күүцэххала.

Брлв зуг, государствиннь өмн күүцэх зөвтэ даалгъврмуд ода чигн олт баянэ. Тер тоотан йир икар шунджд күүцэх зөвтэвдн.

Селәнэ эдл-ахун эдл-уш белдлгн, түүнэ тускар государствиннь өмн күүцэх зөвтэ даалгъврмудан дун угагъар күүцэлгн — мана эрктн төрмүд болдгинь давтад келэд керг уга.

Государствд мах орулдж өглгнэ зурагъан мана республик арэн гидж 48 процент күргджд күүцэв. Онц-онц эдл-ахусин ганцхн секторас биш-нъкн зурагъан күүцэгъад уга баянэ. Эн секторар государствд мах орулдж өглгнэ

зура 109,9 процент болджд күүцэгдв.

Мах орулдж өглгнэ зура күүцэлгъарн ард хоцрдж йовх райодин тоод Приозерн — 23,4 процент, Юстинск — 34,4 процент, Черноземельск — 25,8 процент, Яшкульск — 31,4 процент күргджд арэн гиджд күүцэхчхэсн иим райод баяцхана.

Государствд торгын ноос орулдж өглгнэ зура күүцэдн өбрдджд одв. Эн тускар зуг хоцрдж йовх онц-онц райодин көдлмшиг чанъгъахмн. Икар ард хоцрдж йовх райод Юстинск, Приозерн, Западн, Целинн, нань чигн зэрм райод ноос өглгнэ зурагъан күүцэхин эркт ардн ордж ода чигн чанъгъ шунлттагъар көдлэд уга.

Ода деерэн баях тоогъар болхла республикин колхозмуд болн совхозмуд 80 гар минъгн центнер гаявгъа гидг чинртэ торгын ноос государствд орулад өгчхачкв. Шуд ганцхн совхозмудин бийсн 45 минъгн центнер ноос орулдж өгчхав.

Государствд ноос орулдж өглгн ода бийн, кегдэ баянэ.

Ноос өглгнэ зураг лавта күүцэджд болхмн. Зуг эн туск төрэр колхозмудас болн совхозмудас чанъгъ көдлмш некх кергтэ. Ноос орулдж өглгнэ зура күүц эс/ күүцэгдгдг учрн — республикин колхозмуд болн совхозмуд эн көдлмшиг ода чигн ардн ордж шунджд кегъад уган учр. Шунад ардн орад, энүнэ тускар баях цуг эв-аргынн олзлхларн, нам альк район болв чигн, ноос государствд орулдж өглгнэ зурагъан дун уга күүцэджд чадхмн.

Орулдж өгдг ноосн уга гиджд келджд болшго. Колхозмудин болн совхозмудин гардачнр, нам района организацисн гардачирин бийсн, районд ноосн баях угагъинь, түүг эвинь хаягъад олдж бо-

лх угагъинь, ноос өглгнэ зураг ямаран эв-аргъар күүцэджд болх болна, унарн келхд, эднэс кесгн, түүнэинь тускар лавтагъар санджд тоолджд авад уга. Зэрм газрар, нег үлү Яшкульск, Приютненск, Сарпинск райодар эртэр гарсн хургъд киргъсн, дундлад тоолхла хургъд болгн 4-5 килограмм ноос өгчана. Эн земг седвэриг, надк райод чигн делгрүлджд чадджана.

Ахрар келхд мана республикин колхозмуд болн совхозмуд государствд ноос орулдж өглгнэ зурагъан шидрк цөбкн өдрмүдин эргид чанъгъаджд, государствиннь өмн даалгъван дун угагъар күүцэхчхэ зөвтэ. Эн йир ик чинртэ көдлмш.

Энүг дахсн нань чигн зөвэр олт кергүд бас баянэ.

Мана республикин колхозмудин болн совхозмудин өмн государствд ондг, үс, селәнэ эдл-ахун нань чигн эдл-уш орулдж өглгъар цаг түдл уга күүцэх зөвтэ эрктн чинртэ төрмүд баянэ. Ондг орулдж өглгнэ зура республикар 82,0 процент, үс орулдж өглгнэ зура 73,2 процент күүцэгдв.

Эн туск көдлмшэр шидрэс неквринь эс чанъгъахла зэрм колхозмуд болн совхозмуд эн көдлмшиг күүцэджд чадм оньг уга.

Государствиннь өмн даалгъван дун угагъар күүцэлгн — мана эрктн арүн төр. Эн элдү ик чинртэ төрин күүцэлтинь дааджацахн юмна түрүнд колхозмудин болн совхозмудин гардачнр.

Балгъсна болн районн партийн, советск организац, государствиннь өмн даалгъван саянэр күүцэлгнд амт баттагъар хамцулад, шидрэс эн көдлмшиг элдү гидгэр ясрулдж чахла, эн эднэ туурмджд, эднэ сэн нерн болхмн.